

domu žalovaných do stavební čáry byl smluven mezi žalující obcí a žalovanými z důvodů veřejné komunikace, tedy nikoli z důvodu soukromoprávního, nýbrž veřejnoprávního. Lhostejno jest, že závazek tento, jenž byl podmínkou stavebního povolení, byl učiněn ve formě smlouvy soukromoprávní a vložen do pozemkové knihy, ježto tím veřejnoprávní povaha závazku se nezměnila, jak správně uvedl již první soud. Vymoci na žalovaných tento veřejnoprávní závazek nelze však pořadem práva, nýbrž pouze cestou správní úřadem stavebním. Námitka nepřipustnosti pořadu práva jest tudíž plně odůvodněna.

Čís. 7013.

Teprve odevzdáním pozůstalosti jest dědic jako takový oprávněn aktivně i pasivně ku sporům tak, jako byl oprávněn zůstavitel. Lhostejno, že pozůstalost byla již dříve ve správě a užívání přihlášeného dědice. V mezičase mohou věřitelé zůstavitelovi žalovati jen pozůstalost, zastoupenou přihlášeným dědicem nebo dědice jako zástupce pozůstalosti, nikoliv však dědice osobně.

(Rozh. ze dne 21. dubna 1927, Rv II 183/27.)

Žalobce domáhal se na Vilemíně H-ové jako dědičce po Anně R-ové odevzdání domkářské usedlosti. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, o d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby. Ne j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu s tím obmezením, že se žaloba zamítá pro tentokráte.

D ů v o d y:

Oprávněn jest dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§u 503 čís. 4 c. ř. s.), pokud jde o otázku až dosud trvajících nedostatků pasivní legitimace žalované a o předčasnosti žaloby proti ní. Podkladem žalobního nároku jest dědický smír ze dne 20. února 1922, uzavřený při projednávání pozůstalosti po otci stran mezi jejich matkou jako přejímatelkou pozůstalosti a mezi pozůstalými dětmi, podle kterého se matka mimo jiné zavázala, že vyplatí dětem otcovské podíly po 800 Kč v době, kdy předá synovi Vilému R-ovi domkářskou usedlost, a podle kterého se dále zavázala, že tomuto synovi domkářskou usedlost s příslušenstvím »kupně« předá ve vhodné době za mírnou cenu, která pro případ neshody má býti určena soudním odhadem, a s výhradou přiměřeného výměnku. Matka tehdy svolila, by toto obmezení jejího práva vlastnického »nápadnickým právem, případně předkupním právem« synovým bylo ve příčině celé chalupnické usedlosti knihovně vtěleno, což se také stalo. Pozůstalost byla tehdy po otci projednána na základě notářského spisu ze dne 25. června 1876, čís. 1844 uzavřeného při sňatku mezi rodiči stran. Matka zemřela dne 27. dubna 1925 a nyní domáhá se žalobce na své sestře, jako universální dědičce po matce odevzdání domkářské usedlosti s příslušenstvím za cenu soud-

ním odhadem určenou a domáhá se dále výmazu knihovních pohledávek, jimiž byla usedlost mezitím matkou zatížena, pokud nejsou kryty kupní cenou. V žalobě a v celém dalším sporu označuje žalobce Vilemínu H-ovou, majitelku usedlosti v Č. jako žalovanou; tvrdí, že se žalovaná zdráhá jemu nemovitosti s příslušenstvím za odhadní cenu předati, a žádá, by žalovaná jako dědička byla odsouzena podle prosby žalobní. Že žaloba čelí proti žalované Vilemíně H-ové osobně, jest vidno z celého přednesu žalobcova a zejména z tvrzení žaloby, že prý byla veškerá pozůstalost již dne 1. prosince 1925 — tedy ještě před žalobou — žalované odevzdána, o čemž byl nabídnut důkaz pozůstalostními spisy a jen jimi. Ale z těchto spisů vychází něco jiného na jevo, jak bude později uvedeno. Na okolnosti, že jest Vilemína H-ová žalována osobně, nemění nic slova žalobní prosby »jako dědička«, neboť tím mělo býti jen vyjádřeno, že žalovaná jest povinna uspokojiti nárok žalobcův nikoli z osobního závazku, nýbrž jako universální právní nástupkyně své matky (§ 548 obč. zák.). Žalovaná již v odpovědi na žalobu namítala, že jest žaloba předčasná, protože se žalovaná ještě nestala vlastnící nemovitostí, které má vydati. Také v dovolání uplatňuje žalovaná na prvním místě, že nemovitost vydati a knihovní dluhy dáti vymazati nemůže ona, nýbrž jen vlastník, že ona dosud vlastnící není, že odevzdací listina ještě vůbec nebyla vyhotovena, tím méně doručena, že jí tedy chybí pasivní legitimace k žalobě a že jest žaloba předčasná. Těmito vývody jest uplatněn dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci podle §u 503 čís. 4 c. ř. s., který jest oprávněn. Nižší soudy, ačkoli měly pozůstalostní spisy po matce stran po ruce a důkazy jimi prováděly, a ačkoliv odvolací soud v důvodech odkazuje na pozůstalostní spisy, nedbaly toho, že pozůstalost nebyla žalované ani před sporem ani za sporu v první a ve druhé stolici odevzdána, a pokládaly žalovanou za pasivně legitimovanou již podle §u 547 obč. zák., protože jest nesporno, že dědictví přijala a že tedy má jako universální dědička tutéž povinnost, jakou měla zůstavitelka. Nižší soudy však si neuvědomily, že důsledkem ústavu nuceného projednání pozůstalosti nastane úplné sloučení jmění pozůstalostního se jměním dědicovým teprve odevzdáním pozůstalosti a že teprve pak jest dědic jako dědic ke sporům aktivně a pasivně oprávněn tak, jako byl oprávněn zůstavitel (§ 547 obč. zák.). Následkem ústavu projednání pozůstalosti byl přechod práv a závazků se zůstavitele na dědice posunut až do doby soudního odevzdání, kdy teprve jest prohlášení projednání pozůstalosti za skončené (§§ 797, 810 a 818 obč. zák. a § 174 nesp. říz.). Až do doby odevzdání jest tu pozůstalost jako soubor práv a závazků bez pána, kterého úmrtím zůstavitele ztratila, avšak zákon nakládá s takovou neujatou pozůstalostí (hereditas iacens) jakoby byla osobou právníkou, tedy jakoby byla samostatným právním podmětem. Tento neosobní právní podmět trvá po právu až do právoplatného odevzdání pozůstalosti, třeba by snad tato byla již dříve ve správě a užívání přihlášeného dědice (§ 810 obč. zák. a § 145 nesp. říz.). Přihlášení dědicové jsou toliko zástupci pozůstalosti a nepřihlásil-li se dosud nikdo, zastupuje pozůstalost opatrovník (§§ 547, 550, 800 a 811 obč. zák.). V mezičase mohou tedy věřitelé

zůstavitelovi žalovati jen pozůstalost, zastoupenou přihlášeným dědicem, nebo — což jest totéž — dědice jako zástupce pozůstalosti (§§ 550, 807, 812 a 821 obč. zák.), tedy nikoli osobně tak, že by dědic byl osobně povinen žalobní nárok splniti a že by dokonce byl osobně povinen útraty sporu zaplatiti, jak to právě žalobce v tomto případě navrhol. Jest tedy na omylu dovolací odpověď žalobcova, domnívající se, že vlastnictví pozůstalosti nabývá se již nastoupením dědictví, čímž patrně rozumí dědickou přihlášku, a poukazující na § 547 obč. zák. Tento předpis nutno vykládati v souvislosti s ostatními předpisy, jak občanského zákona, tak nesporného řízení. Tvrzení dovolací odpovědi, že byla pozůstalost odevzdána žalované již 1. prosince 1925, odporuje pozůstalostním spisům, z nichž je vidno, že toho dne byla odevzdací listina sice připravena, že však teprve poté byly spisy k vyměření poplatků zaslány a že teprve dne 10. února 1927 vydáno bylo usnesení, že se pozůstalost odevzdává podle nástinu připraveného dne 1. prosince 1925. Dále jest z pozůstalostních spisů zřejmo, že odevzdací listina byla účastníkům doručena dne 14. února 1927 a že jí právě nynější žalobce rekurssem napadl a že byla rekursním soudem zrušena. Není tedy odevzdání provedeno až do dnes. To vše stalo se však již po ukončení sporu v první i ve druhé stolici, ano i po podání dovolacího spisu, který došel k soudu dne 5. února 1927. Spor však jest rozhodnouti podle skutkového a právního stavu, jaký tu byl v době vydání rozsudku první stolice (§ 406 c. ř. s.). V té době byla tu ještě hereditas iacens jako samostatný podmět právní a v té době nebyla ještě žalovaná ke sporu pasivně oprávněna. Tím však není vyloučeno, by se žalobce proti téže žalované, bude-li jí pozůstalost pravoplatně odevzdána, nedomáhal téhož nároku v budoucnosti, aniž by bylo třeba již nyní řešiti otázku, zda a pokud by byl nárok žalobní odůvodněn.

Čís. 7014.

Vznesl-li manžel žádost o povolení rozluky podle §u 17 rozl. zák. a manželka po doručení žádosti podala žalobu o rozluku, nelze přerušiti řízení o žádosti manžela až do rozhodnutí o manželčině žalobě. Žalobu manželčinu nelze odmítnouti, nýbrž lze pouze řízení o ní přerušiti podle obdoby §u 190 c. ř. s. až do pravoplatného rozhodnutí o manželově žádosti. Bude-li k této žádosti manželství pravoplatně rozloučeno, bude lze řízení o manželčině žalobě znovu zahájit jen co do otázky manželovy viny, pakli však by žádost manželova za rozluku byla zamítnuta, tedy i co do otázky rozluky samé.

Zněl-li návrh manželky na přerušeni řízení nesporného, jest přípustností stížnosti posuzovati podle §u 16 nesp. říz., nikoliv podle §u 192, druhý odstavec c. ř. s.

(Rozh. ze dne 26. dubna 1927, R I 238/27.)

Na základě rozsudku ve sporu o rozvod manželství od stolu a lože žádal manžel o povolení rozluky. Žádost manželova byla doručena man-